

Afscheid van Jaap Taapken

Wij zijn hier vandaag bij elkaar om afscheid te nemen van Jaap Taapken. Afgelopen zondag kwam geheel onverwacht het bericht dat hij was overleden.

Wij kennen Jaap als een bevlogen mens. Een natuurbeschermers en vogelkenner zonder weer-ga.

Zelf ken ik Jaap al zo'n jaar of twintig. Eerst door de contacten via de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken. Later ook als redactiefiel van Het Vogeljaar.

Aan dit blad is Jaap een groot deel van zijn leven verbonden geweest. Dit jaar geven we de 49ste jaargang uit. Jaap is er vrijwel vanaf het begin redacteur van geweest.

Al van jongs af aan voelde Jaap zich betrokken bij de natuur. In Leiden werkte hij als ik het goed heb enige jaren bij Naturalis. Hij had in de loop der tijd een fabelachtige kennis van zowel flora als fauna opgebouwd, maar zijn belangstelling ging toch vooral uit naar de vogels. Daarover kon hij onophoudelijk vertellen. Hij was er dan ook altijd mee bezig. Zeker de laatste jaren, sinds hij met pensioen was. Waarvan hij gepensioneerd was dat kon je eigenlijk niet zeggen. Hij had een lange tijd gewerkt bij het Telegraafconcern, maar toen hij daar wegging bleven er voor Jaap eigenlijk nog diverse banen over. Hij redigeerde twee tijdschriften, schreef en bewerkte boeken, voerde acties tegen de jacht en was actief als reis-leider. Dag en nacht was hij met al dat werk in touw. Rust gunde hij zich nooit. Geen enkel moment.

De vogels waren bij al die activiteiten de rode draad. Als hij zijn dagelijkse wandelingen maakte met de honden op de hei of in het bos, dan observeerde hij ondertussen de vogels. Hij was een scherp waarnemer en hoefde maar een glimp van een wegvluchtende vogel op de vangen of een simpel piepgeluidje te horen en hij wist al om welke soort het ging. Tijdens die wandelingen liep hij dan ook te mijmeren en te prakkiseren over allerlei verschijnselen die hij waarnam. Hoe gevoelig is de Roodborsttapuit voor de invloeden van recreanten op de hei? Of wat is de oorzaak van de achteruitgang van de Huiswaluw? Verdwijnen voor die soort geschikte plaatsen om nesten te bouwen of gaat de populatie achteruit doordat er minder insecten zijn? Met dit soort vragen was Jaap altijd bezig en als je hem dan weer tegenkwam sprak hij over de hypothesen die hij over dit soort effecten had ontwikkeld en gebruikte de discussies met jou om zijn ideeën te testen. Meestal kwam er dan naar verloop van tijd wel een of ander artikelje over zo'n onderwerp tevoorschijn of hij schreef erover in de talloze brieven die hij dagelijks uitwisselde met auteurs van het Vogeljaar.

Op het gebied van natuurbescherming was hij actief door onophoudelijk adviezen te geven. Gemeentes en instellingen als Staatsbosbeheer werden benaderd met suggesties om hun gebied aantrekkelijker te maken voor vogels, maar ook als het beleid hem niet aanstond. Als door het

kappen van bomen een reigerkolonie dreigde te verdwijnen of als er gekapt of gesnoeid werd in het broedseizoen dan werd men bestookt door reeksen telefoontjes en bedolven onder een lawine van briefjes. Als het ging om de jacht dan werd Jaap zelfs helemaal fel. Daar was hij faliekant tegen. Vooral ergerde hij zich aan de intensieve jacht op trekvogels in de Franse Pyreneeën. Diverse keren ging hij daar persoonlijk op af in de trektijd en deed pogingen om het laffe afschieten te voorkomen. Hij protesteerde er ook tegen door middel van artikelen, door overheden aan te schrijven en door diverse handtekeningenacties te voeren. Bij dit soort protestacties ging hij nooit onbezonnen te werk. Altijd kwam hij met goede argumenten.

Zijn enorme kennis van vogels had hij zeker niet alleen in de studeerkamer opgebouwd. Hij is altijd veel in de natuur geweest en deed ook zelf veel aan onderzoek. Jaap was al heel vroeg betrokken bij Nederlandse ringonderzoek en hielp mee de werkwijze daarvoor op te zetten.

Jaap Taapken was de kringen van vogelaars heel bekend. Hij onderhield met heel veel van hen dan ook voortdurend nauwe contacten. Hij bemoeide zich ook graag met veel dingen. Als er gewerkt werd aan een nieuwe lijst voor Nederlandse vogelnamen, dan startte Jaap een lobby om namen die hem niet aanstonden, aan te laten passen. Hij is als lid van de ledenraad actief geweest bij Vogelbescherming, maar later toen deze organisatie haar beleid aanpaste en het beheren van terreinen en reservaatjes begon af te stoten, begon hij zich steeds meer te ergeren aan het nieuwe beleid.

Binnen de vogelwerkgroep was hij ook een bekende figuur. Zelf ben ik vaak met hem gaan tellen in de Eempolders. Een belangrijke bijdrage leverde Jaap aan het tot stand komen van onze avifauna, het boek 'Vogels tussen Vecht en Eem', waarvan Jaap, samen met mijzelf en Dick Jonkers de eindredacteur was. Aan dit project hebben we jaren gewerkt en de laatste periode zaten we dagelijks bij elkaar, omringd door stapels foto's en manuscripten.

Veel contacten ontstonden ook via de talloze reizen. Jaap reisde graag en trad jarenlang op als gids voor vogelreizen. Ook zijn belangstelling voor de fotografie leidde tot heel veel contacten, maar de meeste contacten kwamen waarschijnlijk toch wel tot stand door het werk als redacteur van het Vogeljaar. Dagelijks verwerkte hij daarvoor stapels post. Dat bleef hij volhouden, zelfs in het ziekenhuis en tot aan de laatste dag voor zijn overlijden. Vooral met Wim Smeets, die hem de laatste paar jaar veel steun gaf.

Als ging om het samenstellen en corrigeren van het Vogeljaar, was Jaap altijd akelig secuur. Als je een verkeerde punt of komma over het hoofd had gezien, dan werd je daar altijd duidelijk op gewezen.

Met het overlijden van Jaap verliezen velen een

goede leraar en vriend. Wij zullen hem zeker gaan missen. Toch is het goed dat hij, die zelf altijd 'ge-focus' was op het vastleggen voor later en in diverse artikelen schreef over oudere vogelaars en over wat zij voor de natuurbescherming of voor de ornithologie hadden betekend, zelf heel veel van zijn eigen kennis heeft vastgelegd. Zo blijft

de kennis van Jaap voor ons nog tot in lengte van jaren behouden.

Namens de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken, en namens de redactie van het Vogeljaar, wens ik de familie en vrienden veel sterkte toe in de komende tijd. Jaap: rust zacht.

Rob Kole.